

საგარეო და უშიშროების პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები

2014 წელს „ჰიბრიდულმა“ ომებმა, ტერორიზმმა, სახელმწიფოების საზღვრების ძალადობრივმა შეცვლამ მკაფიოდ დაგვანახა, თუ რაოდენ მასშტაბური საფრთხეები ემუქრება მსოფლიო წესრიგს. მოვალენი ვართ ზედმიწევნით სწორად შევაფასოთ ვითარება და ამის მიხედვით ავაგოთ სტრატეგია.

საქართველოს უსაფრთხოება და კეთილდღეობა უშუალოდაა დაკავშირებული ევროპულ და ევრო-ატლანტიკურ ინტეგრაციასთან. მიმდინარე წელს კიდევ უფრო უნდა გავაღრმავოთ ურთიერთობები როგორც საკუთრივ ევროკავშირთან და ნატოსთან, ისე ევროატლანტიკური სივრცის თითოეულ სახელმწიფოსთან.

ამავდროულად, ჩვენი ამოცანაა მაქსიმალურად წარმოვაჩინოთ საქართველოს გეოპოლიტიკური როლი და ის უპირატესობები, რაც უფრო საინტერესოს ხდის ჩვენს ქვეყანას საერთაშორისო თანამეგობრობისათვის; საქართველოს განვითარებითა და სტაბილურობით დაინტერესებულ სახელმწიფოთა რიცხვის ზრდა ჩვენი უსაფრთხოების ერთ-ერთი სერიოზული საერთაშორისო გარანტიაა.

ამდენად, საქართველოს პრობლემატიკა მუდმივად უნდა იყოს საერთაშორისო პოლიტიკის დღის წესრიგში და აქ ხელისუფლების ერთიანი ძალისხმევაა საჭირო. დაუშვებელია ვიწროპარტიულმა ან უწყებრივმა ინტერესებმა შეასუსტონ ევროატლანტიკური პლატფორმა, რომელიც აერთიანებს ყველას - პრეზიდენტს, მთავრობას, პარლამენტს თავისი უმრავლესობითა და უმცირესობით.

საქართველოს ტერიტორიების ოკუპაცია და ურთიერთობა რუსეთის ფედერაციასთან

საქართველოს ტერიტორიების ნაწილის ოკუპაცია და მილიტარიზაცია ზრდის დესტაბილიზაციის საფრთხეს სამხრეთ კავკასიასა და შავი ზღვის რეგიონში და ამდენად, ჩვენი უსაფრთხოების უმნიშვნელოვანეს პრობლემას წარმოადგენს. რუსეთის ფედერაცია კვლავ არ ასრულებს 2008 წლის 12 აგვისტოს ცეცხლის შეწყვეტის თაობაზე შეთანხმებას, უარს ამბობს საქართველოს მიმართ ძალის არგამოყენების ვალდებულების აღებაზე; გასულ წელს რუსეთის შეიარაღებულმა ძალებმა გააგრძელეს მანიპულირება მავთულხლართებით. რუსეთის ფედერაციის მიერ აფხაზეთთან და ცხინვალის რეგიონთან/სამხრეთ ოსეთთან ხელშეკრულებების გაფორმების გამო ჩემი მიმართვის პასუხად პარლამენტმა ეს აქტები ოკუპირებული ტერიტორიების ანექსიისკენ გადადგმულ ნაბიჯად შეაფასა. ეს შეფასება ჩვენმა პარტნიორებმაც გაიზიარეს და საერთაშორისო მასშტაბით კიდევ ერთხელ დაგმეს რუსეთის აგრესია.

ჩვენ ვაფასებთ საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და პარტნიორი-ქვეყნების მხარდაჭერას კონფლიქტების მშვიდობიანად მოგვარების, არაღიარების პოლიტიკის, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ეთნიკური ნიშნით დისკრიმინაციის დაუშვებლობის, დევნილთა დაბრუნების საკითხებში. სწორედ ამის შედეგია დევნილთა თემაზე გაეროს გენერალური ასამბლეის რეზოლუციის მხარდამჭერთა რიცხვის ზრდა. არაღიარების პოლიტიკის მდგრადობის უზრუნველყოფა მოითხოვს ჩვენ აქტივობას დიპლომატიური ურთიერთობების დასამყარებლად იმ სახელმწიფოებთან, რომლებთანაც საქართველოს ასეთი ურთიერთობები ჯერ არ აქვს.

აქვე ერთმნიშვნელოვნად უნდა ითქვას: არაღიარება მიზნად არ ისახავს ოკუპირებული ტერიტორიების მოსახლეობის იზოლაციას! პირიქით - იქ მცხოვრები ადამიანები, დევნილებთან ერთად, სახელმწიფოს განსაკუთრებული ზრუნვის ობიექტია. ჩვენ ვესწრაფით დროებით ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ყველა ჩვენი თანამოქალაქის სრულფასოვან განვითარებას, გვსურს, რომ მათ სრულად ისარგებლონ სიკეთეებით, რაც ქართული სახელმწიფოს მშენებლობას და საქართველოს ევროინტეგრაციას მოაქვს.

ამავდროულად, მნიშვნელოვანია, რომ პოლიტიკურ სპექტრში და მთლიანად საზოგადოებაში ჩამოყალიბდეს კონფლიქტების მოგვარების პერსპექტივის ერთიანი ხედვა. ამ მიზნით მე გავმართე საკონსულტაციო შეხვედრების სერია (და ეს პროცესი მომავალშიც გაგრძელდება), რის შედეგადაც გამოიკვეთა კონსენსუსის კონტურები. კერძოდ:

- საქართველოს ერთიანობა და მთლიანობა საერთო მიზანს წარმოადგენს და ეს მიზანი ქართული პოლიტიკის ქვაკუთხედად დარჩება მის მიღწევამდე;
- ქვეყნის ერთიანობისა და მთლიანობის აღდგენის პროცესი ბუნებრივად გულისხმობს დევნილთა ნებაყოფლობით, ღირსეულ და უსაფრთხო დაბრუნებას;
- ამ მიზნების მიღწევის აუცილებელი პირობაა აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის/ცხინვალის რეგიონის დეოკუპაცია, რაც გზას გაუხსნის კონფლიქტების ურთიერთმისაღებ საფუძველზე მოგვარებას;
- სადავო საკითხების გადასაჭრელად საჭიროა აფხაზებთან და ოსებთან პირდაპირი დიალოგი, რისთვისაც ჩვენი მხრიდან სრული მზაობა არსებობს;
- საქართველოს სურვილი და მიზანია, რომ ევროკავშირთან ასოცირებით, მასთან თავისუფალი ვაჭრობითა და უვიზო გადაადგილებით წარმოქმნილი პრივილეგიები თანაბრად გავრცელდეს საქართველოს ყველა მოქალაქეზე;

- ევროპული საქართველო საუკეთესო გარანტია იქნება აფხაზთა და ოსთა თვითმყოფადობის შენარჩუნების, მათი პოლიტიკური და კულტურული უფლებების რეალიზებისა;

- საქართველო აღიარებს კონფლიქტების მოგვარების მხოლოდ მშვიდობიან გზას, რასაც დრო და კონსოლიდირებული ძალისხმევა სჭირდება; იმავდროულად, საქართველო არ ჩაიყენებს თავს მოუგვარებელი კონფლიქტების მძევლის მდგომარეობაში და გააგრძელებს დემოკრატიულ მოდერნიზაციას.

ამ ფუნდამენტზე შეიქმნება საერთოეროვნული პლატფორმა. მის განსახორციელებლად საჭიროა ჩვენს პარტნიორებთან თანამშრომლობით კონკრეტული კოორდინირებული ნაბიჯების დასახვა. ამისათვის მიზანშეწონილად მიმაჩნია წარმომადგენლობითი საერთაშორისო ფორუმის გამართვა.

საქართველოს ტერიტორიების ოკუპაცია 2008-ში, 2014-ში ყირიმის ანექსია და უკრაინისგან აღმოსავლეთი ოლქების მოწყვეტის მცდელობა, დნესტრისპირელი სეპარატისტების მხარდაჭერა მოლდოვაში სხვა არაფერია, თუ არა კრემლის მიერ პოსტსაბჭოთა სივრცეში ძალისმიერი პოლიტიკის დანერგვა და საქართველოს, უკრაინისა და მოლდოვას „დასჯა“ მათი ევროპული არჩევანის გამო. .

დღეს ჩვენი ამოცანა რუსეთის „პრივილეგირებული ინტერესების სფეროების“ კონფრონტაციული პარადიგმის მიღმა დარჩენაა. საქართველო ესწრაფის რუსეთთან *თანასწორობის პრინციპზე* დაფუძნებულ კეთილმეზობლურ ურთიერთობას; ჩვენი პარტნიორები უნდა ხედავდნენ, რომ ცდას არ ვაკლებთ რუსეთთან ურთიერთობების განმუხტვას და ამ ძალისხმევაში უფრო მეტი საერთაშორისო დახმარება გვესაჭიროება.

ამიტომ, საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ ცალკეულ კრიზისებზე მსჯელობა საკმარისი არაა; საჭიროა დამოუკიდებელი სახელმწიფოების თავისუფალი არჩევანის, სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკის უვნებელყოფა. ევროპული უსაფრთხოების განახლებულ არქიტექტურაზე მსჯელობისას სრულადაა გასათვალისწინებელი ნატოს არაწევრი ევროპული სახელმწიფოების უსაფრთხოების პრობლემატიკა.

რუსული რევიზიონიზმი და მისი იმპლიკაციები საქართველოსთვის

რუსეთის მიერ გლობალური მასშტაბით გაშლილი პროპაგანდისტულ-იდეოლოგიური კამპანიის ერთ-ერთი ობიექტი საქართველოცაა. რუსული „რბილი ძალის“ ამოცანა დასავლური ღირებულებების დისკრედიტაცია, საბოლოო ანგარიშით კი საქართველოს მიერ ევრო-ატლანტიკურ ინტეგრაციაზე უარის თქმაა, რაშიც იგი ადგილობრივი ანტიდასავლური ძალების კონგლომერატს იყენებს.

ამ შემოტევის შესაჩერებლად აუცილებელია ქვეყნის შიგნით პროდასავლური დღის წესრიგის კონსოლიდაცია და კოორდინირებული მუშაობა როგორც ჩვენს დასავლელ პარტნიორებთან, ასევე იმ ქვეყნებთან, რომლებიც თავადაც გახდნენ რუსული რბილი ძალის სამიზნე.

ევროკავშირი და აშშ

საქართველოს სერიოზული წვლილი შეაქვს საერთაშორისო უსაფრთხოებაში. ჩვენ ჩართულნი ვართ ნატოსა და ევროკავშირის სამშვიდობო ოპერაციებში. მაგრამ როგორც ამ გაერთიანებათა ჯერ კიდევ არაწევრი სახელმწიფო, სრულფასოვნად ვერ ვსარგებლობთ დაცულობის ევროატლანტიკური სისტემით. ბუნებრივია, რომ ამ ვითარებაში, პარტნიორებისგან მზარდ ყურადღებას ვითხოვთ.

ასე, აღმოსავლეთ პარტნიორობის რიგის მომავალი სამიტი ჩვენთვის მხოლოდ ანგარიშგების ღონისძიება როდია; საქართველოს სჭირდება კონკრეტული შედეგები, რაც მკაფიოდ გამოკვეთს ქვეყნის ევროპულ პერსპექტივებს, მოსახლეობისათვის ხელშესახებს გახდის ევროინტეგრაციის სიკეთეებს.

საქართველო განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ურთიერთობას ამერიკის შეერთებულ შტატებთან. საქართველო აფასებს იმ მხარდაჭერას, რომელსაც მუდმივად ვგრძნობთ ჩვენი ქვეყნის დასავლური ინტეგრაციის, დემოკრატიული განვითარების, ეკონომიკური წინსვლის, უსაფრთხოების, თავდაცვისა და არაღიარების პოლიტიკის მიმართულებით. ჩვენი ურთიერთობების გაღრმავება საქართველოსათვის უაღრესად მნიშვნელოვანია; სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტია ჯერაც აუმოქმედებლ რესურსს შეიცავს და მრავალ სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებისთვის ჩვენ გააქტიურებას მოითხოვს.

უაღრესად მნიშვნელოვანია ევროკავშირის და აშშ-ის როლის გაზრდა რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის მოგვარების პროცესში. მოველით, რომ ისინი გააგრძელებენ ჩვენ პოლიტიკურ მხარდაჭერას, რათა:

- შემცირდეს საფრთხეები, რომლებიც მომდინარეობს აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში/სამხრეთ ოსეთში შექმნილი ვითარებიდან;
- მოხდეს კოორდინირებული და ადეკვატური რეაგირება ნებისმიერ ზეწოლაზე რუსეთის მხრიდან.

თანამშრომლობის დამატებითი ფორმატები

საერთაშორისო თანამშრომლობის სტრუქტურებში ჩვენი პოზიციების გაძლიერება შესაძლებელია ახალი ფორმატების მეშვეობით. დღეისათვის საქართველო, უკრაინა

და მოლდოვა მსგავსი საფრთხეებისა და გამოწვევების წინაშე არიან; საგარეო საქმეთა სამინისტრომ უკვე გადადგა ნაბიჯები ჩვენს ქვეყნებს შორის კოორდინაციისა და თანამშრომლობის ხარისხის ასამაღლებლად. საჭიროა ამ პროცესის ინტენსიფიკაცია.

ახლო აღმოსავლეთში მიმდინარე პროცესები; საერთაშორისო ტერორიზმის პრობლემა

საქართველოს მდებარეობა ბუნებრივად განაპირობებს ჩვენ ინტერესს ახლო აღმოსავლეთში სტაბილურობით. ტერორიზმის ახალი ნაირსახეობის მიერ ამ რეგიონში გაჩაღებული ომი სერიოზული გამოწვევაა ჩვენთვის - ახლო აღმოსავლეთის მოვლენები ხომ უშუალოდ აისახება უსაფრთხოების გარემოზე კავკასიაშიც. შემაშფოთებელია, რომ საქართველოს მოქალაქეები იბრძვიან ე.წ. „ისლამური სახელმწიფოს“ რიგებში. საჭიროა პრევენციული ზომების გატარება და, ზოგადად, უსაფრთხოების სექტორის გაძლიერება. ამასთან, რაკიდა საფრთხეები და რისკები მსგავსი და საერთოა, აუცილებელია პარტნიორ-სახელმწიფოებთან თანამშრომლობის გაღრმავება.

თავის მხრივ, საქართველო აგრძელებს მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანას საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლის საქმეში. გასული წლის მიწურულს ჩემი წარდგინებით პარლამენტმა დაადასტურა საქართველოს მონაწილეობა ავღანეთის „გადამწყვეტი დახმარების მისიაში“ (Resolute Support Mission).

თავდაცვა და შეიარაღებული ძალები

საქართველოს უსაფრთხოების გარემოს გათვალისწინებით, ეროვნული უშიშროების პოლიტიკის პრიორიტეტული მიმართულება თავდაცვითი შესაძლებლობების გაზრდაა. ამას ემსახურება პერსონალის მართვის სისტემის განვითარება, მართვისა და კონტროლის გაუმჯობესება, განათლებისა და წვრთნის სისტემის თანამედროვე სტანდარტებთან სრული შესაბამისობის უზრუნველყოფა და თავდაცვითი შეიარაღების განახლება.

თავდაცვის ახალმა მინისტრმა სამხედრო უწყებაში დაგეგმილი რეფორმები წარმოადგინა. ზემოთ უკვე ჩამოთვლილ საკითხებთან ერთად, უნდა აღინიშნოს ინსტიტუციური რეფორმები, როგორც თავდაცვის სტრატეგიული დაგეგმვის, ისე თავდაცვის ერთიანი საფინანსო პოლიტიკის შემუშავების სფეროში. ასევე - პროფესიულ სამსახურზე ეტაპობრივად გადასვლის გეგმა, რეზერვისა და მობილიზაციის ახალი სისტემის შექმნა, თავდაცვითი შეიარაღების განახლება, სამხედრო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება, ნატოსთან თანამშრომლობისა და თავსებადობის განმტკიცება, რასაც სათანადო საფინანსო რესურსი ესაჭიროება.

მე ამაყი ვარ იმით, რომ დღეს ჩვენი შეიარაღებული ძალების 7% ქალებითაა დაკომპლექტებული. თავდაცვის სამინისტროს გენდერული თანასწორობის სტრატეგია, რომელიც ადგენს კონსტიტუციით განსაზღვრული ქალის და მამაკაცის თანასწორი უფლებების, თავისუფლებებისა და შესაძლებლობების უზრუნველყოფის ძირითად გარანტიებს, კიდევ უფრო მეტად შეუწყობს ხელს ქალების და მამაკაცების თანაბარი შესაძლებლობების რეალიზაციისთვის სათანადო პირობების შექმნას თავდაცვის უწყებაში.

2014-2015 წლებში ჩვენმა დანაყოფმა ღირსეულად მოიხადა მხედრული ვალი ცენტრალურ აფრიკაში მიმდინარე სამშვიდობო ოპერაციაში; საქართველოს შეიარაღებული ძალების ასეულმა წარმატებით გაიარა ნატოს შეფასებისა და სერტიფიცირების პროცესი და 2015 წლის იანვრიდან ჩერთო ნატოს სწრაფი რეაგირების ძალებში (NRF 2015); მეორე ასეული ამჟამად გადის შეფასების პროცესს. ცამეტი ათასმა ქართველმა ჯარისკაცმა გამოიარა ავღანეთის მკაცრი გამოცდა.

გასული წლის ერთ-ერთი საეტაპო მოვლენა იყო უელსის ნატოს სამიტი; კერძოდ - გადაწყვეტილება ღონისძიებათა არსებითი პაკეტის მონიჭების შესახებ. იგი მიზნად ისახავს საქართველოს მომზადებას ნატოში გასაწევრიანებლად და ქვეყნის თავდაცვითი შესაძლებლობების გაძლიერებას. პაკეტის იმპლემენტაციის შედეგად ნატო უფრო მეტად იქნება წარმოდგენილი საქართველოში, ხოლო საქართველო უფრო მეტად ინტეგრირებული ალიანსში და დაახლოებული გაწევრიანების მიზანთან.

არსებითი პაკეტის ფარგლებში საქართველოში უნდა ამოქმედდეს ნატო-საქართველოს ერთობლივი წვრთნისა და შეფასების ცენტრი, რომლის დანიშნულებაც საქართველოს, პარტნიორი და ნატოს წევრი ქვეყნების ჯარისკაცთა ერთობლივი წვრთნები. ამასთან, კვლავ აღვნიშნავ, რომ საქართველო ატარებს მშვიდობისმოყვარე, კეთილმეზობლურ პოლიტიკას, ხოლო ცენტრის შექმნა, ისევე, როგორც ზოგადად ნატოსთან ჩვენი დაახლოება, არავის წინააღმდეგაა მიმართული და ემსახურება უსაფრთხოების განმტკიცებას რეგიონში. ეს კი ყველა ჩვენი მეზობლის ბუნებრივ ინტერესს უნდაწარმოადგენდეს. და კიდევ: ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტით გათვალისწინებული ღონისძიებების დროულად და ეფექტიანად განხორციელება არა მხოლოდ ერთი სამინისტროს საქმე, არამედ ყველა სახელმწიფო ინსტიტუტის პასუხისმგებლობაა. უაღრესად მნიშვნელოვანია მთელი ხელისუფლების ერთობლივი ძალისხმევა. სწორედ ამიტომ, საქართველოს კონსტიტუციით მონიჭებული უფლებამოსილებით, ორჯერ მივმართე მთავრობას და ვითხოვე მთავრობის სხდომაზე აღნიშნული საკითხის განხილვა. დღემდე მთავრობიდან არანაირი პასუხი არ მიმიღია.

ნატოს უელსის სამიტის სხვა მიღწევები გახლდათ პარტნიორობის თავსებადობის ინიციატივაში და გაძლიერებული შესაძლებლობების ჯგუფში საქართველოს

მიწვევის გადაწყვეტილება. ეს სტატუსი საქართველოს შესაძლებლობას აძლევს ადრეულ ეტაპზე ჩაერთოს ნატოს ოპერაციების დაგეგმვის პროცესში, აქტიურად მიიღოს მონაწილეობა ნატოს წვრთნებში, წვლილი შეიტანოს ლიანსის სტრატეგიულ განხილვებში. პაკეტით გათვალისწინებულია ნატოს სტანდარტების ლოჯისტიკური ცენტრისა და თავდაცვის ინსტიტუციური აღმშენებლობის სკოლის შექმნა (Logistic Facility and a Defence Institution Building School). გამართულად მოქმედებს საქართველოსა და ალიანსს შორის თანამშრომლობის ისეთი მექანიზმებიც, როგორცაა წლიური სამოქმედო პროგრამა და ნატო-საქართველოს კომისია, სადაც აღინიშნა გასულ წელს საქართველოს მიერ მიღწეული პროგრესი. ეს ყველაფერი, უპირველესად, ჩვენი ოფიცრებისა და ჯარისკაცების კვალიფიკაციისა და თავდადების დამსახურებაა.

დიახ, ამ მიღწევათა უკან დგანან ჩვენი ჯარისკაცები და ოფიცრები. დღეს საქართველოს მთელ მსოფლიოში სცემენ პატივს მათი სიმამაცის, შეუპოვრობისა და სიმტკიცის გამო. სახელმწიფოსა და საზოგადოებისაგან ამას განსაკუთრებული დაფასება ესაჭიროება. უნდა გვახსოვდეს, რომ საერთაშორისო მისიებში მონაწილე ჩვენი სამხედროებიდან 435 დაიჭრა, ხოლო 29 აღარ დაბრუნებია სახლებსა და ოჯახებს. მათ სახელებს საუკუნოდ გაიხსენებენ ქვეყნისა და თავისუფლებისათვის თავდადებულ მამულიშვილებთან ერთად. მოწიწებით ვიხრი ქედს სამშობლოსათვის დაცემული ყველა გმირის ნათელი ხსოვნის წინაშე.

საქართველოს ხელისუფლება ინტენსიურად აგრძელებს სამხედრო მოსამსახურეთა, დაჭრილ მეომართა და საომარი მოქმედებისას გარდაცვლილ მებრძოლთა ოჯახების მხარდაჭერას: ფინანსური დახმარება გაეწია დაღუპული ჯარისკაცების ოჯახებს, გაიზარდა დაშავებული ჯარისკაცების რეაბილიტაციისა და რეინტეგრაციის პროგრამების დაფინანსება. საჭიროა სახელმწიფომ უზრუნველყოს ჩვენი სამხედრო მოსამსახურეები ღირსეულ პენსიით. აქვე მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და შეგახსენოთ, რომ მიუხედავად გარკვეული ნაბიჯებისა ჩვენს ვეტერანთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, ჯერ კიდევ ვალში ვართ მათ წინაშე. ვეტერანთა სათანადო დაფასება მართლაც სახელმწიფოებრივი საქმეა.

დაცული მოქალაქე - დაცული საზოგადოება - დაცული სახელმწიფო - ეს უნდა იყოს ნებისმიერი ხელისუფლების სახელმძღვანელო პრინციპი და ყველამ ერთად ცდა არ უნდა დავაკლოთ მის ხორცშესხმას.